פו ב מיי פי"ו מהלכות

ה"ח סי שסג סעיף ג: פח ג מיי׳ שם הלכה כ טוש״ע שם סעיף לא:

במ ד מיי שם הלכה כב

טוש"ע שם פעיף י (ופעיף ו ופעי' ז בהגה]:

ב ה מיי׳ פ״ח מהל׳

עשין כו טוש"ע א"ח סי

כד סעיף ו:

ברכות הלכה א סמג

שבת הלכה יב טוש״ע

במים. משמע מים מחוברין יחדיו: כמה הוו להו. להנך עשר על עשר א) [לעיל ד: וש"ל], ב) [ב"ב ברום חמש אמות כמה גובה יש בהן באמה על אמה בריבועו של מקוה:

> חסיכום של אתה על אתה ברום חתש אמות שים זו על זו אמה על אמה ברום חמש הוה ת"ק אמות: לפלפ מאה. גובה: מאה. מקואות שלש אמות למקוה: הני מילי בריבוע. אם היה מרובע שיהא בו אורך ורוחב ללדדיו כבאמלעיתו ויהיו ללועותיו שוות בי׳ י׳ אמות לרצועה כדפרישית: ים שעשה שלמה עגול היה. כדכתיבי עגול סביב ונמצא שאין אורך הרצועות עשר אמות אלא רלועה האמלעית לבדה דכל דבר עגול רחב באמלעיתו והצר לכל לדדיו: מכדי כמה מרובע ימר על העגול רביע. דהא כל טינול שרחבו אמה יש בו היקף שלש אמות כדתנן במתני'ם ואם היה מרובע אמה על אמה היה לו היקף ד' אמות אמה לכל רוח נמצא מרובע יתר על העגול רביע הלכך האי ים עגול דשערינוה בחמש מאות אמין במרובע בעינן לבצורי רבעה מינייהו הימעיט להו ארבע מאה לתלת מאה דאינון מאה מקואות ולמאה אמין דאישתייר הוו עשרים וחמש מקוחות ארבע אמות למקוה דהני ארבע תלת הוא דהוו שהרי אמות קלרות הן: שלש אמות מחסונות מרובעות. וים בהן י׳ רלועות של י' על י'ש שהן מאה אמה ברום ג' ברוחב אמה דהיינו תלת מאה אמין גובה באמה על אמה והן ק' מקואות: וב' עליונות עגולות. ואי הוו מרובעות הוו להו מאתן גרמידי השתא דאינון עגולות כי בלרת ריבעא פשו להו ק"נ דאינון נ" מקוחות: נהי דחיפכח לח מלים אמרת. דליהוי תחתונות עגולות ועליונות מרובעות דשפתו עגול כתיב [מ"א ז] אלא שתים עגולות מנא לן דילמה חד הוא דהויא עגולה וחו לא וטפי מק"נ מקואות הוא מחזיק: לא סלקא דעסך. שיהא מחזיק יותר מק"נ מקואות: מעשר הבת מן הכור. כור שלשים סאין וכי הוי הבת מעשר דיליה אשתכח דג׳ סאין

הויא: דהוו להו. הנך אלפים בת:

מיהא מותר להשתמש: למעלה כגון הילתי במסכת שדה במסכת שדה ב

בר מניומי רבי היא וסבר לה כר' יוסי

מ"ק גרמידי. כילד חלקהו לעשר רלועות הרי לכל רלועה עשר אמות אורך ברוחב אמה ורום חמש חתכם לחתיכות של אמה אמה הרי מאה

וחמשה הוו להו תני רמי בר יחזקאל ים שעשה שלמה שלש אמות תחתונות מרובעות ושתים עליונות עגולות נהי דאיפכא לא מצית אמרת דשפתו עגולי כתיב אלא אימא חדא לא סלקא דעתך דכתיב יאלפים בת יכיל בת כמה הויא שלש סאין דכתיב - מעשר הבת מן הכור דהוה להו שיתא אלפי גריוי והא כתיב ז מחזיק בתים שלשת אלפים ההוא לגודשא מאמר אביי שמע מינה האי גודשה תלתא הויף ותנן נמיא שידה תיבה ומגדל כוורת הקש וכוורת הקנים ובור ספינה אלכסנדרית אע"פ שיש להן שולים והן מחזיקות ארבעים סאה בלח שהן כוריים ביבש מהורין: בותני" - לחיין שאמרו גובהן עשרה מפחים ורחבן ועוביין כל שהוא ר' יוסי אומר רחבן ג' מפחים: גֹלִי לחיין שאמרו כו' לימא תנן סתמא כר"א © דאמר לחיין בעינן לא מאי לחיין לחיין דעלמא אי הכי קורה נמי ניתני קורות ומאי קורות קורות דעלמא הכי קאמר אותן לחיין שנחלקו בהן ר' אליעזר וחכמים גובהן עשרה מפחים ורוחבן ועוביין כל שהוא יי וכמה כל שהוא תני רבי חייא • אפילו כחום הסרבל תנא י עשה לחי לחצי מבוי איז לו אלא חצי מבוי פשיטא אלא אימא יש לו חצי מבוי הא נמי פשיטא מהו דתימא ליחוש דילמא אתי לאישתמושי בכוליה קמ"ל אמר רבא דעשה לחי למבוי והגביהו מן הקרקע שלשה או שהפליגו מן הכותל שלשה לא עשה ולא כלום אפילו לרשב"ג ראמר יי אמרינן לבוד הני מילי למעלה אבל למטה כיון דהויא מחיצה שהגדיין בוקעין בה לא קאמר: ר' יוםי אומר רחבן ג' מפחים: אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כר' יוסי לא ש בהילמי ולא בלחיין אמר ליה רב הונא בר חיננא בהילמי אמרת לן בלחיין לא אמרת לן מאי שנא בהילמי דפליגי רבגן עליה לחיין גמי פליגי רבגן עליה א"ל שאני לחיין משום דקאי רבי כוותיה רב רחומי מתני הכי אמר רב יהודה בריה דרב שמואל [בר שילת] משמיה דרב אין הלכה כרבי יוםי לא בהילמי ולא בלחיין א"ל אמרת אמר להו לא אמר רבא האלהים אמרה וגמירנא לה מיניה ומאי טעמא קא הדר ביה משום דר' יוםי י נימוקו עמו אמר ליה רבא בר רב חגן לאביי הילכתא מאי א"ל פוק חזי מאי עמא דבר איכא דמתני לה אהא י השותה מים לצמאו אומר - שהכל נהיה בדברו ר' מרפון אומר בורא נפשות רבות וחסרונן 0 על כל מה שבראת א"ל רב חגן לאביי הלכתא מאי א"ל יי פוק חזי מאי עמא דבר

מן חליו ולפנים: יש לו. דאין לו לא אילטריך לאשמעינן אלא הא אתא לאשמעינן דהימנו ולפנים קורה היולאה מכותל זה ואינה נוגעת לכותל אחר דאיפליגו בה רשב"ג ורבנן (לעיל ע"א):

שרלים [קס:]. הילמי שלמוייר"א בלע"ו: משום דקאי רבי כווסיה. לעילי והא דתני אדא

י במים במי מקוח וכל בשרו מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים םאה כמה הוו להו חמש מאה גרמידי לתלת מאה מאה למאה וחמשין חמשין בארבע מאה וחמשין סגיא הני מילי בריבועא ים שעשה שלמה עגול היה י מכדי כמה מרובע יתר על העגול רביע לארבע מאה מאה למאה עשרים וחמשה הני מאה ועשרים

ו' אלפים סאין. שהן ק"נ מקואות ד' אלפים הוי מ' מאות סאין שהן ק' מקואות של מ' סאין ואלפים סאין נ' מקואות: מחזיק בסים שלשם

אלפים. בים שעשה שלמה כתיב בדברי הימים: לגודשא. כשמודדין בו יבש: שידה. כמין ארגז תלוי בעגלה למרכב נשים חשובות: מגדל.

מנשטי״ר: וגור ספינה אלכסנדרים. עושה בה כעין בור ונותן שם תים מתוקים: 9 שהולין. לפי שגדולים יותר מדאי ואין תורת כלי עליהן שהרי אינן מטולטלין מלא וריקן: שהן כוריים ביבש. שאדם יכול לגדוש. אלמא גודשא מילמא ובכלי שגובהו כחלי ארכו ורחבו קאמר כים: בתבי': גב' לחיין דעלמא. אכל מבואות קאי: אי הכי. רישא דקתני [יג:] הקורה שאמרו כו' ליתני נמי הקורות שאמרו ואימא מאי קורות

קורות דעלמא: לחיין שנחלקו בהן ר"א וחלמים. דלר"א תרתי ולרבנן חדא זהו שיעורן כדמפרש מיהו סתמא לא כמר דייקא ולא כמר

דייקא: הסרבל. קו"ט: לחזי מבוי. שהכניס הלחי לפנים הרבה עד חזי ארכו של מבוי כזה: אין לו אלא חזי מבוי. שאסור להשתמש אלא

כדאוקימנא בחלר קטנה שנפרלה לגדולה: נימוקו עמו. טעמי ראיותיו מביא לוף בכל מקום. במסכת גיטין (סו.) מני שבחן של חכמים וזהו שבחו של רבי יוסי: הילכסא מאי. בלחיין: עמא דבר. מה נהגו העם וכבר נהגו בלחי משהו: ללמאו. לאפוקי מאן של חכמים וזהו שבחו של רבי יוסי: הילכסא מאי. בלחיין: עמא דבר. מה נהגו העם וכבר נהגו בלחי משהו: ללמאו. לאפוקי מאן דחנקתיה אומלא: שהכל נהיה בדברו. לפניו ולאחריו לא כלום: ר"ע אומר בורא נפשום רבום. ואני שמעתי דר"ע בא לחייב אף ברכה

אחריו בורא נפשות רבות ולא נהירא (6) דאמרינן במס' נדה (ד' נא:) יש טעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו ואמרינן לאחויי מאיי והוינן

בה ולרב פפא דמברך אמיא כו׳ ולא אמרינן ולרבי טרפון דמחייב אמיא מאי איכא למימר אלא נראה לי דרבי טרפון אלפניו קאמר:

סוכה ח. אהלות פי"ב מ"וז. בן כה לו. מהמוע פיי בינו דן, ג) שבת לה. וקל"ע, ד) שבת לה. כלים פט"ו מ"א אהלות פ"ח מ"ח ומ"ג. ה) לעיל יא:, ו) [ב"ב קנ. חולין קכד קלו: נדה כו:], ז) [תוספתא פ"ח ה"חו, ק) ולהמו נוו:ו. ט) שבת קח:, י) [לקמן נה. וע"ש פרש"י גיטין סו. בכורות לו.ז. כ) ברכות מד., ל ד' תיבות אלו מיותרים גם במשנה דברכות מד. אינן ועיין בביאור לא״ח מהגאון מהרא״וו ז״ל סי׳ (תנט) [רז] ס"ק ה, מ) [ברכות מה. וש"כו. כ) ומ"א זו. ם) ולעיל יג:], ע) בס"א: רלועות של י., כֹּ [נ״ל אחר ד״ה שהן כוריים], ל) דף י. ודף יב. ק) בס"א ליתא, ר) ול"ל

תורה אור השלם 1. ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ בַּמִים אֶת כָּל בְּשָּׁרוֹ וְטָמֵא עַד ֶּהֶתְיֶבֶּיתְ בְּיֶּדְיִּדְיְשְׁבֶּיֵתְ בֵּּוּ הָעֶרֶב: ויקרא טו טז 2. וַיַּעֲשׂ אֶת הַיְּם מוּצְק . עשר באמה משפתו עד עגל סָבִיב וְחָמֵש קוֹמֵתוּ באמה שלשים באמה יסב אתו ז. וְעָבִיוֹ טֶפַח וּשִׂפָתוֹ כמעשה שפת כוס פרח יביי בוט פּוַ שׁוֹשָׁן אַלְפָּיִם בָּת יַכִּיל: מלכים אז כו

4. וְחֹק הַשֶּׁמֶן הַבָּת הַשֶּׁמֶן מִעְשַׂר הַבַּת מִן הַבּר עַשֶּׁרֶת הַבַּתִּים חֹמֶּר הַבּר עַשֶּׁרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר בי עשרת הבתים חמר:

5. וְעָבִיוֹ טֶפַחׁ וּשְׂפָתוֹ במעשה שפת כוס פרח שושַנְה מַדְחַיק בַּתִּים שׁלשֶׁת אֲלְפִים יָבִיל: שְׁלשֶׁת אֲלְפִים יָבִיל: דברי הימים ב ד ה

הגהות הב"ח

רש"י ד״ה ר׳ טרפון (ה) וכו׳ ולח נהירח לומר דקאי ר׳ טרפון אלא אלפניו ולא אלאחריו ואמרינן נמס׳ נדה:

גליון הש"ם

גמ' אפילו כחום הסרכל. ע" לקמן דף פ ע"ב תד"ה אבל קורה. ובתה"ד סי עד:

לעזי רש"י

מנשטי"ר [מישטיי"ר. ארון כלים. קו"ט. מעיל. שלמויר"א. מי מלח (של

מוסף רש"י

במים במי מקוה. המכונסיו משמע ואע"ג (לעיל ד:) לו: במים נהודתו המיוחדים, לאפוקי שאובין,

אמיח מחד חיכח נמימור חבח נרחה כי דרבי טרפון חבפניו קחמר: הייהו יים מיים אים אים א משרץ.

העומד
מיים חיים, מכלל דשאר טמאין לאו מים חיים בעו, ומיהו במים, במים המיוחדין במקוה, אט"פ שהן גשמים (והגיגה יא.) או: במים, מים המיוחדים שנקוו מתחילה מעלמם, מדלא כמיב במים (בשר"א) למעוטי שאובין דאול השתא ומיימי וטביל (רשב"ם מנות משלים להיהה של מקור ומתחים לל בשרו לאחר (מיניד ד) מדלא כתייב בשרו משמע של גופו עולה כהן, שאינו נראה אלא כולו מכוסה בהן (רשב"ש פסחים קם). כמה מרובע יתר על העגוד רביע. ממני' היא, והדברים נראים לעינים דאינו אחה עגולה מוט שלש אמות מהיפה. ואמה מרובעת לריכה חוט ד' לסובבה. אמה לכל רוח (סובה ה.). הקש. זנבות שבוליו אשטריי"ם (שבת יום על שנות מקלא את התרה מולפנו ל כל את המקרים בל היום המדול ומי היום מולחין נושון ללי גדול כמין בור ונותנין ב גדול, ובדר ספינה אלבתרית. ספינה גדולה שפורשים כד לים הגדול ומי היים מולחין נושון כלי גדול כמין בור ונותנין למו למוכו מים יפים (שבת לה.). ארבעים סאה בלח. לח אין בו גדש (שם). שהן כוריים. ששים סאה, ביבש. שהגדש מחזיק

שליש, בכלים שלהם שהיו עשויין כים שעשה שלמה גובהן כחלי רחבן והם עגולים (שם). המשך בעמוד הבא.

העיגול, שנא׳ אלפים בת יכיל. והבת היא שלש סאין, שנא׳ מעשר הבת מן הכור. והכור עשר איפות, והאיפה שלש סאין. וכתיב האיפה והבת תוכן אחד יהיה. שנמצא (לאלפים) [שששת אלפים] סאין מכיל הים, והמקוה מ׳ סאה נמצאו אסרן, הוכד הוא כדו הדבור וצבן, אות הידה. במבנא (אתכים) וקששות הצבים את בכי הדבור המהתנות מרובעות. ששת אלפים מאה קיד מקוד, בכל מקוד מי סאר. ואין חשבון זה עולה אלא כשיחיר שלש אמות התחתונות מרובעות. ושתי אמות העליונות עגולות. כתוב אחד אומר אלפים בת יכיל, וכתוב אחר אומר שלשת אלפים. ספינה אלכסנדרית אע"פ שיש להם שוליים מחזיקים מ' סאה בלח שהן כוריים ביבש טהורין. פ'י שאינן יכולין להטלטל מליאין וריקנין. כוריים הן ס' סאין כל כור ל' סאין, נמצא היבש כשיגדש עודף על הלח שאינו יכול להגדש עשרים סאה על ארבעים של לח, והוא השליש. פיסקא, לחיים שאמרו גובהן עשרה טפחים ורוחבן ועוביין כל שהן, וכמה כל שהן תני ר' חייא אפילו כחוט הסרבל. פי׳ חוט הסרבל חוט חזק כפול שתופריז בו הסרבל. כדכתיב כפיתו בסרבליהוו. תנא עשה לחי לחצי

פוק חזי. פ״ה וכבר נהגו בלחי משהו וכיון דאין הלכה כרבי יוסי בלחי כ"ש בהילמי דאפילו רב הונא בר חיננא דפליג בלחיים מודה בהילמי ושרי לעשות מי מלח בשבת בשביל ליתן על עופות ללויין ואם נותן מלח על עופות ואח"כ נותן משקין עליהם הוי שרי אפילו לרבי יוסי שהשתנונית ממתיק את המלח כדתנן בפ' שמנה שרלים (שבת ד' קח:) ואלו הן מי מלח המותרים נותן שמן בתחילה לתוך המים או לתוך המלח:

במה מרובע יתר על העגול רביע. מפורש נכילד מעברין (לקמן

לענין מקח וממכר אם התנה לתת לו סאה גדושה או לתקן לו כלי המדה:

ד׳ נו:): ש"ב גודשא תלתא. אומר ר״ת דנפקא מינה

רב ניםים גאוו

אין הלכה כר׳ יוסי לא ולא בלחיים. בהילמי בהילהי ולא בלחים. ובלחיים הוא שאמר ר' יוסי בכאן רחבן ג'י שנו טפחים. ובהילמי היא הילמי כיז מרוכה כיז

רבינו חננאל

במים מי מקוה. כל בשרו. . מים שכל גופו עולה בהן. וכמה הן אמה על אמה ברום שלוש. ושיערו לחשוב הים היאך עולין בו ק"נ מקוה. ואמרינן מכדי הים כמה הוי רחבו . הים כמה הוי רחבו עשר על עשר, וקומתו (ע"ה) [ה'] אמה, עשר אמות על עשר אמות ברוח[ב], בגובה אמה הרי הן ק' אמות בתברייתא, ויש בים גובה ה' אמות, . כשתוציא לכל אמה גובה בעשר על עשר רוחב ק׳ אמה אורך בגובה אמה ושיעור המקוה אמות, נמצאו כש׳ אמות ק' מקוה. נשתיירו . . אמה ק״נ חמשים מקוה היה דיי לים ת"ג למה נ׳ אמות יתירות. ודחינן י ני זה החשבון עשר אמה על עשר אמה. מאה אמה בתברייתא במרובע, בים שהוא עגול אין זה כולו. ואקשינן אי הכי דמרובע יתר על העגול רביע, ואנו חשבנו ת״ק אמה בים במרובע אב... – רביע, נמצאת מידת שע״ה אמה. ש׳ העיגול אמה ק' מקוה, וע"ה אמה כ"ה מקוה בכל שלש אמות מקוה. הנה לא תמצא בים אלא קכ״ה מקוה, איך תני ר׳ חייא ק״נ מקוה. ושנינן שלש (מאות) [אמות] התחתונות מרובעות שהן ק' מקוה, ושתי אמות העליונות עגולות והן מרובעות ק״ק אמה, כשתוציא ריבועים (נ׳) וגן׳ אמה נשתיירו ק״נ (ג) אמה, (הך) [היינו] נ' מקוה שלש אמות לכל מקוה. ולא יתכז שתאמר . העליונות מרובעות דכתיב משפתו אל שפתו עגול. וגם לא יתכן שתאמר כי